

Jau 30?!

Pērkona dibinātājs **Juris Kulakovs** (53) pirms grupas jubilejas koncerta atpūšas Līvānos pie mammas, apsien nesenu mūžībā aizgājušā paņiņa kaklasaiti un piespiež sevi bērza sulu kūrei

ČETRI BALTI krekli man ir, – lēnīgi nazālā intonācijā, ko neiespējami sajaukt ar kādu citu balsi Latvijā, telefonsarunā no Līvāniem saka Juris Kulakovs. Pirms *Pērkona* 30 gadu dzimšanas dienas žurnālisti pie 80.gadu latviešu rokmūzikas leģendas raujas kā traki. Pēdējās nedēļās viņš nav sastopams savā Čaka ielas dzīvoklīti – nošu, grāmatu un pelnutrauku kakofonijā –, bet gan pie mammas Līvānos. Līdzī Rīgas dendijam tikai kreklīni un vienkāršas bikses, kā arī klēpjadators, top grupas koncerta programma.

Četri balti krekli, no kuriem izvēlēties bildei žurnālā, paņiņa skapī atrodas. Satraucies par to, ka dienu pēc dienas viņu laukos apciemo mediji, maestro pat nepamana, ka nevilšus izteicies ar pazīstamajām Māra Čaklā dzejas rindām.

Kad Imants Kalniņš 1967.gadā sarakstīja mūziku filmai *Elpojiet dziļi*, dziesma par četriem baltiem kreklītiem ar Čaklā vārdiem kļuva par skandālu. Filmu aizliedza rādīt kinoteātros. Kulakovs bija Imanta Kalniņa tradīcijas turpinātājs populārā mūzikā tādā ziņā, ka savas dziesmas konsekventi radīja ar labu dzeju. *Pērkona* dumpīgie gabali ar Māra Melgalva, Klāva Elsberga vārdiem 80.gadu vidū kļuva par Atmosdas laika priekšvēstnešiem. Kulakovs ar savas grupas zvaigznēm Raimondu Bartaševicu, Ievu Akurateri bija tie, kuru skatuves stils un arī

Rakstot dziesmas, Jurim moka bijušas vienmēr

zemtekstu pārpludinātā mūzika tolaik iedvesmoja daudzus.

Balti krekli paņiņa skapī Līvānu mājās *Pērkona* dibinātājam ir. Taču tie ir tikai kreklīti. «Gēni un audzināšana,» viņš pasmejas par disidentisko piegājienu mūzikā un dzīvē kopš jaunības.

Pēdējos gados maestro ir mazliet saguris. Vairs īpaši neraksta, arī jubilejas koncertā jaunu dziesmu nebūs. Vairāk nekā par Kulakova mūziku dzeltenā prese pēdējos gados rakstījusi par viņa gados jauno mūžu un skurbuli. «Nervi,» viņš isi nosaka, Līvānu mājīgajā viesistabā ar pulēto sekciju pie sienas un kristāla glāzītēm uz galda, pievilkdams tuvāk pelnutrauku. Gadiem ejot, komponistam aizvien grūtāk sadzīvot ar savu emocionalitāti. Krāšņā iztēle un jūtīgums, kas palīdz radīt brīnišķīgu mūziku, ikdienā reizēm ir par grūtu. «Nemiens viņā,» saka 85 gadus vecā mamma, sirma skolotāja, no kuras Dūrišu Juris, kā viņu dēvēja Atmosdas laikā, mantojis zaļpelēkās, vērigās acis. ▶

Mammai būtu gribējies, ka pirms atbildīgā koncerta 1.maijā koncertzālē *Palladium* dēls Līvānos kārtīgi atpūšas. Paēd, labi izguļas. Ie-dzer viņas audzēto meloņu ķirbja sulu. Taču nekā – Juris ir šeit, mediji pakal, un naktis viņš nevar aizmigt. Nemiers.

IZMAZGĀT MATUS

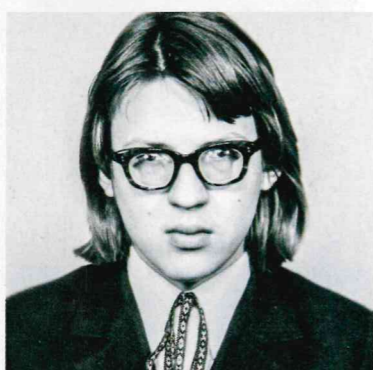
Mazo, balto ķieģeļu savrupmāju Līvānu no-malē 60.gados cēlis papiņš. Sākumskolas skolotājas un Līvānu mežniecības vadītāja ģi-menē augošais puika ar brillētēm lielās, mel-nos rāmjos bija skolas gudrītis. Jurim pade-vās viss, sākot ar matemātiku un beidzot ar literatūru. Izņemot dziedāšanu – jau piedzi-mis ar nepareizu deguna sienas izliekumu.

Mazliet nazāla balss ir arī Jura mammai. Sko-las laikā Juris spēlēja futbolu, mācījās mū-zikas skolā. Palīdzēja vecākiem visos lauku darbos. «Ļoti aizpildīts laiks. Kad tad būtu darījies muļķības,» stāsta Jura mamma, uzme-tusi gādīgu aci dēlam, kurš baltā krekla, mel-nā kaklasaitē un melnā pusgarā mētelī, gluži kā izkāpis no Karla Lāgerfelda drēbju skapja, stāv viņas acu priekšā viesistabā. «Muļķības viņš sāka darīt vēlāk – kad aizbrauca uz Rīgu,» viņa klusi pasmejas, izlikdamās pilka.

Pēc pamatskolas beigšanas no rūpnie-ciski spēcīgākās Latgales pilsētas, kur ražoja stiklu, bioķīmiskos preparātus un slavenās Līvānu mājas, Juris 70.gadu sākumā devās mācīties uz Rīgu. Cerēja iestāties Jāzepa Me-diņa mūzikas vidusskolā. Līvānu vidusskolas fizikas skolotājs uz viņu bija nikns. Esot Ju-rim priedes, ka viņš nestudē fiziku tikai tad, kad izdzirdējis *Pērkonu* pirmos hitus.

Tie atskanēja 1981.gadā – Juris pats ilgi pūš un bola acis, tagad cenzdamies atcerē-ties, kas bija pirmā dziesma, ko sarakstījis. Varbūt hits *Pie baltas lapas* ar Melgalva vār-diem, kas raidstacijās aizvien ir viena no vis-biežāk spēlētajām liriskā roka dziesmām? Tā neradās kā veltījums meitenei, bet vienkārši tāpēc, ka līdzās trakaļam rokenrolam *Pērko-nam* vajadzēja arī ko lirisku. Varbūt *Mākslas darbi rodas mokās* (arī Melgalva vārdi)? Rakstot dziesmas, Jurim pašam moka bijušas vienmēr. «Piesēžas pie klavierēm – sakom-ponē!» Jura mammai par to ir savs viedoklis. Skatīdamās, kā dēls pa mājām klimst domās par *Pērkonu* koncertu, brīžiem piesēzdamis pie datora, viņa pirms dažām dienām teiku-si: nu, taču uzraksti kaut ko! Izvēlies kādu dzejoli, mammiņ, atbildējis komponists. Viņa izvilksusi no grāmatplaukta pirmo pa rokai pagadījušos dzejas krājumu, un, lūk, pāris minūšu laikā tapusi melodija.

Lielajos ūdeņos mūzikā Juris izpeldēja 1978.gadā, kad viņu kā taustiņinstrumentā-listu uzaicināja grupa *Menuets*. Komponists Imants Kalniņš saausījās par 19 gadus veco censoni apaļajām brillētēm, gariem matiem un kļošenēm, kurš Mediņskolā bija saorgani-zējis savu «instrumentālo apvienību». Skolā Juris mācījās akordeona spēli, jo mammaiņa teica, ka tad vakaros varēšot mājās uzspēlēt. Mācījās arī klavieres. Akordeons skan vairā-kās *Pērkonu* dziesmās.

Juris uzauga Līvānos kopā ar māsu Maiju. Bērnībā bijis kluss, bet skolas laikā izcēlies ar lieliskām prāta spējām. «Meitenēm toreiz nepatiku, laikam tāpēc arī sāku muzicēt,» joko komponists. Apakšējā attēlā: ar mammu, māsu un režisoru un scenogrāfu Viktoru Jansonu

Kad Juris ieradās uz pirmo mēģinājumu, elegantais Raimonds Bartaševics nošņācās: varēji vismaz matus izmazgāt! Raimonds tolaik studēja grafiku Mākslas akadēmijā un *Menuetā* spēlēja sitaminstrumentus.

Mans skolotājs, – tā Juris par Imantu Kalniņu. Abus vieno tas, ka rakstījuši ne tikai roku, bet arī akadēmisko un teātra mūziku. 1999.gadā Juris Kulakovs sarakstīja pirmo pasiju latviešu valodā – Mateja pasiju. Viņš allaž uzsvēris, ka interesē simfoniskā roka idejas. Jaunībā aizrautīgi klausījies *Deep Purple*, *Black Sabbath*, *Led Zeppelin*. Mūzikas Akadēmija viņš studējis divkārt, diriģēšanas un kompozīcijas klasē.

MAMMA LĪDZI KONCERTOS

Menuets Jurim bija par maigu. Urdīja idejas par kaut ko savu, un 1980.gadā tapa pirmais ducis dziesmu. Jaunajā grupā spēlēt viņš uzaicināja Juri un Leonu Sējānus, Daini Strazdiņu. Par solistu *Pērkonā* tapa Raimonds Bartaševics. Kulakovs vēlējas, lai dzied arī Raimonda Paula un Jāņa Lūsēna izbrāķētā Ieva Akurātere – jauna aktrise ar pārpusau-līgi dzidru balsi. Tieši viņa izdomāja nosau-kumu *Pērkons*, jo šajā vārdā bija spēks, ska-ļums. Kulakovs pats savai grupai sākotnēji bija iecerējis vārdu *Fanfara*.

1981.gada februārī notika leģendārais Mākslas akadēmijas karnevāls ar jaunās gru-pas piedalīšanos. Tērpus mūziķiem gādāja mākslinieks Artis Bute un Rauls Zitmanis. Ģitārists Juris Sējāns kāpa uz skatuves kalnu slēpotāju zābakos, bet Ieva aizludināja publi-kā jaciņu, palikdama vienā krūstūrī. Maestro Kulakovs neatceras, kas pašam bija mugurā, bet uz galvas – ar izkausētu krāsainu plast-masu apdarināta ķivere, no kuras stiepās stieplu stari, bet to galos tricinājās ringpon-ga bumbiņas. Skanēja apdullinošs rokenrols. Izcilie dziesmu teksti un ekspresīvā izpildī-juma maniere klātesošajiem «rāva nost jum-tu». Apreibuši no publikas atsaucības un, ko tur liegties, viņa drosmei, jaunie mūziķi visu nakti pavadīja Mākslas akadēmijas audito-rījās. Ar šo koncertu viņi kļuva slaveni. Par *Pērkonu* runāja visās malās.

Pēc divu gadu aktīvas koncertēšanas 1983.gadā grupu aizliedza, isti pat nepaskaid-rojot iemeslu. Taču tas tāpat bija skaidrs. *Pērkons* bija skaļš un brīvdomīgs, un tas padomju laikā varēja kļūt bīstami. Pagrīdes režimā grupa turpināja pastāvēt. Uzstājās kā ansamblis *Padomju Latvija*, ierakstīja divus diskus. Kulakovs stāsta, ka šis laiks viņus ne-grāva, bet, tieši otrādi, deva sparū turpināt. 1985.gadā *Pērkons* jau bija atpakaļ aprītē, un tieši tad ķēra skaļākais skandāls, kāds jebkad piedzīvots Latvijas rokmūzikā: pēc koncerta Ogres estrādē ceļā uz Rīgu jaunieši izdemo-lēja vilciena vagonus. *Pērkonam* tas atkal nozīmēja aizliegumu. Notikums atainots Jura Podnieka leģendārajā dokumentālajā filmā *Vai viegli būt jaunam?*

«Mēs jau visu laiku ļoti dzīvojam līdzī,» saka Jura mamma, rādīdama foto, kur pēc kāda no dēla koncertiem pozē kopā ar brāļu

Papiņa celtajās mājās Līvānos Juris Kulakovs uzauga un trenējās akordeona spēlē. Šeit notika pirmie komponēšanas mēģinājumi. Piecpadsmit gadu vecumā Juris devās mācīties uz Rīgu. Šopavas ar viņš Līvānos pie mamma atpūšas un plāno *Pērkonu* jubilejas koncertu

Sējānu mammu. Divas smaidīgas kundzes sirmām frizūrīnām. Nav viegli būt liela talan-ta mātei. Taču viņai kaut kā izdevies saprast dēla dvēseli. Sieviete izstāsta epizodi no maestro bērnības, kad likusi novilkt bikses un solījusi pērienu par rupju krievu vārdu, ko Juris «atnesis no ielas». Jau vilcis bikses nost, pēkšņi atzinies, ka rupjību, ko pateicis, isti nemaz nesaprotot. «Tāds naivs viņš man bija,» mamma uzmet ātru skatienu dēlam. Žargonā Kulakovs neizsakās līdz pat šai die-nai, par rupjībām nerunājot.

Augt ģimenē, kur mamma ir skolotāja, nozīmēja netaisīt nepatīkšanas. Būt pieklā-jīgam. Jurim, kura mitekļis 80.gados kļuva par vienu no Rīgas bohēmas epicentriem, bērnībā izdevās būt prātīgam un kārtīgam. «Ģēni,» viņš atkal ieminas. Jura tēvs Līvānos bija izslāvēts ar rūpīgo, pieticīgo raksturu. Vectēvs – Daugavpils baranku fabrikas īpaš-nieks pirmskara Latvijā. Tagadējā Daugavpils domes priekšsēdētāja Žanna Kulakova ir Jura māsiņa, tēva brāļa meita. Pilsētā, kur pēdējās vēlēšanās uzvaru svinēja *Saskaņas centrs* un valodas referendumā lielā skaitā nobalsoja par krievu valodu. Vai abi radnieki bieži tie-kas? «Nē, nē,» Juris rauc degunu un smejas. Māsiņa nav slihta, bet komponistam vispār netik veidot kontaktus, uzturēt attiecības. Komfortablāk vienatnē.

ATPAKAĻ RĪGĀ

«Jersikas karaļvalsts. Jaunībā mazliet kaut-rējos, ka nāku no šejienes, bet tagad lepo-jos,» Juris saka, uzlikdam uz šķīvja gabaliņu mamma pagatavotās aukstās gaļas. Pagāju-šajā gadā viņš kļuva par Līvānu Goda pilsoni. Rakstīja Līvānu vidusskolai himnu ar skolē-nu pašu sacerētiem vārdiem. Līvānos par skolotāju strādājusi ne tikai Jura mamma, bet joprojām strādā arī māsa Maija, tautas daiļamata meistare. Ar pašas darinātiem tautastērpiem viņa apbraukājusi etnogrāfu konferences visā pasaulē. Kulakovu papiņa

būvētās mājas priekšistabā ar koka sienām un griestiem prāvās kaudzītēs redzami Mai-jas austie darbi no nesenās izstādes. Jaunībā mākslas skolu Daugavpilī pabeigusi arī Jura mamma. Vēlāk viņa studēja pedagogiju.

Maijai un Jurim ir līdzīgi sejas pan-ti. «Vienmēr mani iepazīstina – Kulakova māsa!» Maija skanīgi smejas. «Kad ejam kaut

«Jersikas karaļvalsts. Jaunībā mazliet kautrējos, ka nāku no šejienes, bet tagad lepojos»

kur abi kopā, tad jau nekas, bet tā saka arī tad, kad viņa nemaz nav klāt,» viņa sirsnīgi uzlūko brāli. Maija ir četrus gadus jaunāka par Juri. Bērnībā, tāpat kā viņš, mācījusies mūzikas skolā. Kad vingrinoties trāpījusi uz nepareizas nots, Juris ķēris galvu un spiedis ciet ausis.

Balsi nav viegli noturēt abiem. Jurim ir ļoti laba muzikālā dzirde, taču dziedot uz parei-zās nots «trāpīt» ir grūti. Īpatnība, kurai viņš aizvien nav radis izskaidrojumu. Taču savā mūziķa karjerā to no defekta pārvērtis par efektu. Kad 80.beigās Juris koncertos rāva vaļā *Baletomāniju* ar Klāva Elsberga vārdiem «...manā pagalmā kretīni dejo», viņa savādā balss dziesmas zemtekstu tikai pastiprināja.

Pērkons ar izcilo latviešu dzejnieku bija tuvi. Daudzi viņu hiti radīti tieši ar Klāva vārdiem. Elsbergs, kurš dzejā asi skāra arī sociālpoli-tiskas tēmas, 1987.gadā gāja bojā miklāinos apstākļos. Vienas nakts laikā Juris sarakstīja veltījumu dzejniekam, tas tika atskaņots viņa bērēs. Ievas Akurāteres dziedātā *Neatvadi-simies* ir viena no *Pērkonu* smeldzīgākajām dziesmām.

No kumodes Juris izvelk esejista Konstan-tīna Raudives grāmatu un stāsta, ka šis autors viņu iespaidojis. Raudive pagājušā gadsimta vidū interesējās par pēcnāves dzīvi, misticis-mu. Vai šādas tēmas interesē arī Kulakovu? «Mjā. Labs jautājums,» viņš nokreksškinās. Iemalko mājas vīnu. Viesus gaidot, karafīti nolīcis uz galda. Šoziem, gandrīz sagaidījis 90.dzimisšanas dienu, viņā saulē aizgāja Jura papiņš. Noliecis galvu, komponists klusē.

Pēcāk bildējoties viņš uz sienas papiņa kaklasaiti – melnu ar mazmazītiņiem punk-tiņiem. Izmet nelielu pastaigu pāri likumota-jam zemes ceļam, kas ved gar Kulakovu māju, un pļavu iepretim mājai. Kulakovu māja ir mazliet nomaļus, iepretim daudzdzīvokļu na-miem. Tie Līvānos tika uzcelti 50.gados, kad no Krievijas šurp atveda strādniekus darbam rūpniecībā. Pilsētā bija divas skolas, krievu un latviešu, katra savā upītes pusē. «Esmu kāviens uz tiltiņa ar krievu puikām,» kompo-nists pastāsta. Reiz mājās pārnācis asiņainu degunu. Līvānu latviešu vidusskolā 70.gadu vidū, kad tur mācījās Juris, daudziem jaunie-šiem bijis nacionālpatriotisks noskaņojums. Vienā laikā ar Kulakovu šajā skolā mācījās etnomuzikas profesors Valdis Mukstupvels, folkloras pētniece Janīna Kursīte-Pakule.

Šodien uz zaļpelēki pavasarīgo Līvānu fona, kur retumis uz ceļa preti iznāk cilvēki, komponists melnbalti ģērbies un platmalē izskatās nepareizi – kā no mākslas filmas, ko svētdienas pievakarē līvānieši vēro savos te-levīzijas ekrānos. Miens un klusums ir tas, ko viņš šeit rod, ieradies no mūždien skaļās un nervozās Rīgas. Neilgi pirms *Pērkonu* koncer-ta Kulakovs gaida Rīgā ieradomies meitu Jus-tīni. Viņa dzīvo Šveicē, studē Lozannas Mūzi-kas augstskolā un ir pirmā vijole augstskolas orķestrī. 1.maijā uz *Palladium* skatuves *Pēr-kons* iecerējis būt kopā ar saviem bērniem, kuri darbojas mūzikas jomā – Reini Sējānu, Matisu Akurateru, Justīni Kulakovu.

Lai arī regulāri daudz gadu garumā komponistam gadījies iekļūt preses slejās ar savu privāto dzīvi (visas viņa dzīvesbiedres bijušas saistītas ar mākslu), šķiet, ka patla-ban viņš jūtas vientuļīgi. Vairākus gadus bija kopā ar 24 gadus veco čellisti Kristiānu Bal-čus, bet tagad? No Līvāniem atpakaļ uz Rīgu šonedēļ viņš brauks viens.

«Nu jau vari vilkt nost mēteļi un mierīgi apsēties,» palūkojusies uz dēlu, kurš pēc fotografēšanās žurnālam ienācis istabā un smēķēdams nemiernīgi turpina staigāt šurpu turpu, saka Jura māte. Tas viņai izdodas tik stingri un sirsnīgi, ka dēls paklausa. Novelk mēteļi un apsēžas. Mājas Līvānos ir *Pērkonu* radītāja stiprā pils. ●